

Κώδικας Αρχών για την Προστασία όλων των Ατόμων που στερούνται την προσωπική τους ελευθερία με οιαδήποτε μορφή κράτησης ή φυλάκιση¹

Υιοθετήθηκε με την από 9.12.1988 υπ' αριθμ. 43/173 Απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Ο.Η.Ε.

Κείμενο: UN Document A/43/49 (1988)

Πεδίο Εφαρμογής του Κώδικα Αρχών

Οι παρούσες αρχές εφαρμόζονται για την προστασία όλων των ατόμων που στερούνται την προσωπική τους ελευθερία με οιαδήποτε μορφή κράτησης ή φυλάκιση.

Όροι

Στο παρόν κείμενο του Κώδικα Αρχών:

α) «Σύλληψη» σημαίνει την πράξη με την οποία αρχίζει η διαδικασία κράτησης ή φυλάκισης του ατόμου λόγω διάπραξης αδικήματος ή βάσει πράξης αρχής.

β) «Κρατούμενος» είναι καθένας που στερείται την προσωπική του ελευθερία εκτός από τις περιπτώσεις που η στέρηση της προσωπικής ελευθερίας είναι αποτέλεσμα καταδίκης για αδίκημα,

γ) «Φυλακισμένος» είναι καθένας που στερείται την προσωπική του ελευθερία λόγω καταδίκης για αδίκημα,

δ) «Κράτηση» είναι η στέρηση της προσωπικής ελευθερίας, όπως ορίζεται παραπάνω,

ε) «Φυλάκιση» είναι η στέρηση της προσωπικής ελευθερίας, όπως ορίζεται παραπάνω,

στ) Οι λέξεις «δικαστική ή άλλη αρχή» σημαίνει κάθε Δικαστική ή άλλη Αρχή, που ορίζεται στο Νόμο και ασκεί εξουσία που διέπεται από τις ασφαλέστερες εγγυήσεις αρμοδιότητας, αμεροληψίας και ανεξαρτησίας.

Αρχή 1

Καθένας που στερείται την προσωπική του ελευθερία με οιαδήποτε μορφή κράτησης ή φυλάκιση δικαιούται να απολαμβάνει ανθρωπιστική μεταχείριση διαπνεόμενη από το σεβασμό της εγγενούς στην ανθρώπινη φύση αξιοπρέπειας.

Αρχή 2

Η σύλληψη, η κράτηση ή η φυλάκιση διέπονται αυστηρά από τις διατάξεις του Νόμου και εκτελούνται από τους αρμόδιους αξιωματούχους ή από τα πρόσωπα στα οποία έχει ανατεθεί αυτή η εξουσία.

Αρχή 3

Ο σεβασμός όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των κρατουμένων ή των φυλακισμένων ή των τελούντων σε οιαδήποτε μορφή κράτησης που προβλέπεται από το Νόμο, τις Συμβάσεις, τους Κανονισμούς ή το Έθιμο δεν περιορίζεται ούτε αποκλείεται με το αιτιολογικό ότι ο Κώδικας Αρχών δεν αναγνωρίζει αυτά τα δικαιώματα ή ότι αναγνωρίζει την περιορισμένη εφαρμογή τους.

Αρχή 4

Κάθε μορφή κράτησης ή φυλάκιση και όλα τα μέτρα που πλήττουν τα ανθρώπινα δικαιώματα του κρατούμενου ή του φυλακισμένου πρέπει να διατάζονται από τη δικαστική ή άλλη αρχή και να υπάγονται στον αποτελεσματικό έλεγχο της.

---

¹ Μετάφραση: Γραφείο της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Αθήνα.

Αρχή 5

1. Οι Αρχές που αποτυπώνονται στον παρόντα Κώδικα εφαρμόζονται σε όλους τους πολίτες που ζουν στην επικράτεια κάθε Κράτους, χωρίς διάκριση καμίας μορφής, όπως φυλής, χρώματος, φύλου, γλώσσας, θρησκείας ή θρησκευτικών πεποιθήσεων, πολιτικών ή άλλων απόψεων, εθνικής, εθνοτικής ή κοινωνικής καταγωγής, γεννήσεως ή άλλου προσωπικού καθεστώτος.

2. Τα μέτρα που προβλέπει ο Νόμος και στοχεύουν αποκλειστικά και μόνον στην προστασία των δικαιωμάτων και του ειδικού καθεστώτος των γυναικών, ιδιαίτερα των εγκύων και των λεχώνων, των παιδιών και των εφήβων, των ηλικιωμένων, των ασθενών ή αναπήρων δεν συνιστούν διακριτική μεταχείριση. Η ανάγκη εφαρμογής αυτών των μέτρων υπάγεται στον έλεγχο της Δικαστικής ή άλλης αρχής.

Αρχή 6

Κανένας κρατούμενος ή φυλακισμένος δεν βασανίζεται ούτε υποβάλλεται σε σκληρή, απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία[#]. Καμία περίπτωση ή κατάσταση δεν δικαιολογεί τα βασανιστήρια ή όποια άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία.

Αρχή 7

1. Τα Κράτη υποχρεούνται να απαγορεύουν με Νόμο κάθε πράξη αντίθετη με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που περιλαμβάνονται στις παρούσες Αρχές. Υποχρεούνται επίσης να προβλέπουν κυρώσεις για τους παραβάτες αυτών των πράξεων και όταν διατυπώνονται καταγγελίες να διεξάγουν αμερόληπτες έρευνες.

2. Οι αξιωματούχοι που για βάσιμο λόγο πιστεύουν ότι παραβιάσθηκε ή παραβιάζεται κάποια από τις Αρχές που περιλαμβάνεται στον παρόντα Κώδικα υποχρεούνται να αναφέρουν το συμβάν στους προϊστάμενους τους και, εφόσον είναι αναγκαίο, σε άλλες αρμόδιες αρχές ή όργανα που έχουν εξουσία ελέγχου ή θεραπείας της βλάβης που προκάλεσε η παραβίαση.

3. Καθένας που για βάσιμο λόγο πιστεύει ότι παραβιάσθηκε ή παραβιάζεται κάποια από τις Αρχές που περιλαμβάνεται στον παρόντα Κώδικα υποχρεούται να αναφέρει το συμβάν στους προϊστάμενους των εμπλεκόμενων αξιωματούχων καθώς και σε άλλες αρμόδιες αρχές ή όργανα που έχουν εξουσία ελέγχου ή θεραπείας της βλάβης που προκάλεσε η παραβίαση.

Αρχή 8

Οι κρατούμενοι δικαιούνται την μεταχείριση που αρμόζει στους μη καταδικασμένους. Έτσι, εφόσον είναι εφικτό, πρέπει να κρατούνται σε χώρο ξεχωριστό από αυτόν όπου κρατούνται οι φυλακισμένοι.

Αρχή 9

Οι διωκτικές αρχές που είναι αρμόδιες για τη σύλληψη, την κράτηση ή την έρευνα μιας υπόθεσης οφείλουν να ασκούν μόνον την εξουσία που τους αναγνωρίζεται από το Νόμο. Η άσκηση της υπάγεται στον έλεγχο της Δικαστικής ή άλλης αρχής.

Αρχή 10

Καθένας που συλλαμβάνεται έχει δικαίωμα να πληροφορείται κατά τον χρόνο σύλληψής του για τους λόγους αυτής. Δικαιούται επίσης να ενημερώνεται για τις κατηγορίες που του αποδίδονται.

[#]Ο όρος «σκληρή, απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία» πρέπει να ερμηνεύεται ευρέως ώστε να παρέχει την ευρύτερη δυνατή προστασία από κάθε μορφής κακοποίηση, σωματική ή πνευματική, συμπεριλαμβανομένης της κράτησης του κρατούμενου ή του φυλακισμένου σε συνθήκες που τον στερούν, προσωρινά ή μόνιμα, από τις αισθήσεις του, όπως την όραση ή την ακοή ή την ικανότητα αίσθησης του τόπου και του χρόνου.

Αρχή 11

1. Κανένας δεν κρατείται χωρίς να έχει εκφράσει αποτελεσματικά τις απόψεις του ενώπιον Δικαστικής ή άλλης αρχής. Ο κρατούμενος δικαιούται να υπερασπίσει τον εαυτό του ή να εκπροσωπηθεί από δικηγόρο κατά τα οριζόμενα στο Νόμο.

2. Ο κρατούμενος και ο δικηγόρος του, εάν έχει διορίσει, δικαιούνται κοινοποίησης κάθε διαταγής κράτησης καθώς και των λόγων που την επιβάλλουν.

3. Στη δικαστική ή άλλη αρχή πρέπει να αναγνωρίζεται η εξουσία να ελέγχει και να αποφασίζει για τη διάρκεια της κράτησης.

Αρχή 12

1. Πρέπει να καταγράφονται :

α) οι λόγοι της σύλληψης,

β) ο χρόνος της σύλληψης και της μεταγωγής του κρατούμενου στο χώρο κράτησης καθώς και της πρώτης του εμφάνισης ενώπιον της Δικαστικής ή άλλης αρχής.

γ) η ταυτότητα των αξιωματούχων των διωκτικών αρχών που ασχολούνται με κάθε περίπτωση σύλληψης,

δ) λεπτομερείς και σαφείς πληροφορίες για το χώρο κράτησης.

2. Αντίγραφο των παραπάνω στοιχείων πρέπει να κοινοποιούνται στον κρατούμενο ή στο δικηγόρο του, εάν έχει διορίσει, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Νόμο.

Αρχή 13

Κάθε κρατούμενος, κατά τη σύλληψή του και κατά την έναρξη της κράτησης ή της φυλάκισης ή αργότερα, δικαιούται να ενημερωθεί προσηκόντως από την αρχή που είναι αρμόδια για την σύλληψή του, την κράτηση ή φυλάκισή του, για τα δικαιώματά του και τον τρόπο άσκησής τους.

Αρχή 14

Καθένας που δεν κατανοεί ή δεν ομιλεί ικανοποιητικά τη γλώσσα που χρησιμοποιείται από τις αρχές που είναι αρμόδιες για τη σύλληψή του, την κράτησή του ή τη φυλάκισή του δικαιούται να ενημερώνεται σε γλώσσα που κατανοεί για τις πληροφορίες που αναφέρονται στις Αρχές 10, 11 παρ. 2, 12 παρ. 1 και 13 και να του παρέχεται, εφόσον είναι αναγκαίο, στα επόμενα της σύλληψης στάδια της διαδικασίας η δωρεάν συνδρομή διερμηνέα.

Αρχή 15

Λαμβάνοντας υπόψη τις εξαιρέσεις που προβλέπονται στις Αρχές 16 παρ.4 και 18 παρ. 3 η επικοινωνία του κρατούμενου ή του φυλακισμένου με τον εξωτερικό κόσμο και ειδικότερα με την οικογένειά του ή το δικηγόρο του δεν πρέπει να απαγορεύεται παρά για λίγες μόνον ημέρες.

Αρχή 16

1. Ο κρατούμενος ή ο φυλακισμένος, αμέσως μετά τη σύλληψή του ή την μεταγωγή του από έναν τόπο κράτησης ή φυλάκισης σε άλλον δικαιούται να ενημερώνει ή να ζητά από τις αρμόδιες αρχές να ενημερώσουν τα μέλη της οικογένειάς του ή άλλα πρόσωπα της επιλογής του για τη σύλληψη, την κράτησή του ή τη φυλάκισή του ή τη μεταγωγή του στον τόπο κράτησης.

2. Εάν ο κρατούμενος ή ο φυλακισμένος είναι αλλοδαπός, ενημερώνεται προσηκόντως για το δικαίωμα επικοινωνίας με την προξενική ή διπλωματική αρχή του Κράτους του οποίου είναι πολίτης ή με κάθε αρχή, αρμόδια κατά το διεθνές δίκαιο να λαμβάνει τέτοιου είδους ανακοινώσεις ή με τον αντιπρόσωπο του αρμόδιου διεθνούς οργανισμού, εάν είναι πρόσφυγας ή της

διακυβερνητικής οργάνωσης υπό την προστασία της οποίας βρίσκεται.

3. Εάν ο κρατούμενος ή ο φυλακισμένος είναι έφηβος ή ανίκανος να κατανοήσει τα δικαιώματά του, η αρμόδια αρχή υποχρεούται αυτεπάγγελα να μεριμνήσει για την άσκηση των δικαιωμάτων του που αποτυπώνονται στην παρούσα Αρχή. Ειδική προσοχή αποδίδεται στην ενημέρωση των γονέων ή των επιτρόπων.

4. Η άσκηση του δικαιώματος του κρατούμενου ή του φυλακισμένου στην ενημέρωση όπως προβλέπεται στην παρούσα Αρχή πραγματοποιείται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση. Η αρμόδια αρχή δικαιούται να συνδράμει καθυστερημένα τον κρατούμενο ή το φυλακισμένο στην άσκηση του δικαιώματός του και πάντως μόνο για εύλογο χρόνο εφόσον τούτο απαιτείται από τις εξαιρετικές συνθήκες της έρευνας και της ανάκρισης της υπόθεσης.

Αρχή 17

1. Κάθε κρατούμενος δικαιούται την συνδρομή δικηγόρου ή νομικού συμβούλου. Ενημερώνεται για το δικαίωμά του αυτό από την αρμόδια αρχή αμέσως μετά τη σύλληψή του. Του παρέχονται όλες οι αναγκαίες διευκολύνσεις για την άσκηση του δικαιώματός του αυτού.

2. Εάν ο κρατούμενος δεν έχει δικηγόρο της επιλογής του δικαιούται τη συνδρομή δικηγόρου που διορίζει η δικαστική ή άλλη αρχή σε όλες τις περιπτώσεις όπου τούτο απαιτείται προς το συμφέρον της απονομής της δικαιοσύνης. Εάν ο κρατούμενος είναι άπορος απολαμβάνει του ευεργετήματος της πενίας.

Αρχή 18

1. Ο κρατούμενος ή ο φυλακισμένος δικαιούται να επικοινωνεί και να συμβουλευέται το δικηγόρο του.

2. Στον κρατούμενο ή στο φυλακισμένο παρέχονται ικανός χρόνος και διευκολύνσεις για την επικοινωνία του με το δικηγόρο του.

3. Το δικαίωμα του κρατούμενου ή του φυλακισμένου να δέχεται επισκέψεις, να συμβουλευέται και να επικοινωνεί χωρίς υπαίτια καθυστέρηση ή λογοκρισία με το δικηγόρο του δεν αναστέλλεται, ούτε περιορίζεται εκτός από τις εξαιρετικές περιπτώσεις, που ορίζονται στο Νόμο ή στους Κανονισμούς και εφόσον τούτο κρίνεται αναγκαίο από την Δικαστική ή άλλη αρχή για λόγους ασφάλειας και τάξης.

4. Η προφορική επικοινωνία του κρατούμενου ή του φυλακισμένου με το δικηγόρο του είναι εμπιστευτική. Μπορεί να επιβλέπεται από τους αξιωματούχους που είναι αρμόδιοι για την κράτηση ή φυλάκισή του, αλλά όχι να λογοκρίνεται.

5. Το περιεχόμενο της επικοινωνίας του κρατούμενου ή του φυλακισμένου με το δικηγόρο του, όπως αποτυπώνεται στην παρούσα Αρχή, δεν αποτελεί απόδειξη σε βάρος του κατηγορίας, εκτός εάν αφορά διαρκές ή προμελετημένο αδίκημα.

Αρχή 19

Ο κρατούμενος ή ο φυλακισμένος δικαιούται να δέχεται επισκέψεις και να επικοινωνεί, ειδικότερα, με μέλη της οικογένειάς του. Του παρέχονται οι κατάλληλες δυνατότητες επικοινωνίας με τον «εξωτερικό κόσμο» σε εύλογες συνθήκες και με περιορισμούς που προβλέπονται από το Νόμο ή τους Κανονισμούς.

Αρχή 20

Εάν ο κρατούμενος ή ο φυλακισμένος το ζητήσει, και εφόσον είναι εφικτό, κρατείται σε κρατητήρια ή φυλακές που βρίσκονται ευλόγως πλησίον του συνήθους τόπου διαμονής του.

Αρχή 21

1. Απαγορεύεται η εκμετάλλευση της κατάστασης του κρατούμενου ή του φυλακισμένου με σκοπό τον εξαναγκασμό του σε ομολογία, καταδίκη του εαυτού του ή σε κατάθεση σε βάρος άλλου προσώπου.

2. Κανένας κρατούμενος δεν ανακρίνεται σε συνθήκες βίας, απειλής ή με μεθόδους που διαβάλλουν την ικανότητα απόφασης ή κρίσης του.

Αρχή 22

Κανένας κρατούμενος ή φυλακισμένος δεν υποβάλλεται ακόμα και εάν συναινέσει προς τούτο σε ιατρικά ή επιστημονικά πειράματα που ενδέχεται να έχουν καταστροφικές συνέπειες για την υγεία του.

Αρχή 23

1. Η διάρκεια της ανάκρισης του κρατούμενου ή του φυλακισμένου και οι διακοπές μεταξύ των ανακρίσεων καθώς και η ταυτότητα των αξιωματούχων που διενεργούν την ανάκριση και των άλλων προσώπων που παρίστανται σ' αυτή, πρέπει να καταγράφονται και να πιστοποιούνται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Νόμο.

2. Ο κρατούμενος ή ο φυλακισμένος ή ο δικηγόρος του, όταν προβλέπεται από το Νόμο, δικαιούται πρόσβασης στις πληροφορίες που προβλέπονται στην προηγούμενη παράγραφο.

Αρχή 24

Ο κρατούμενος ή ο φυλακισμένος υποβάλλεται σε ιατρικές εξετάσεις αμέσως μετά τη μεταγωγή του στα κρατητήρια ή στις φυλακές. Εφόσον είναι απαραίτητο παρέχονται υποχρεωτικά και μάλιστα δωρεάν όλες οι αναγκαίες ιατρικές φροντίδες και θεραπεία.

Αρχή 25

Ο κρατούμενος ή ο φυλακισμένος ή ο δικηγόρος του, με μόνη την επιφύλαξη των εύλογων συνθηκών που επιβάλλονται για λόγους ασφάλειας και τάξης των κρατητηρίων ή των φυλακών, δικαιούνται να ζητήσουν από την Δικαστική ή άλλη αρχή μια δεύτερη ιατρική εξέταση ή γνώμη.

Αρχή 26

Η ιατρική εξέταση του κρατούμενου ή του φυλακισμένου, το ονοματεπώνυμο του ιατρού καθώς και τα αποτελέσματα των εξετάσεων καταγράφονται προσηκόντως. Εξασφαλίζεται η πρόσβαση σε αυτά τα στοιχεία. Ο τρόπος τήρησης αυτών των στοιχείων διέπεται από τους σχετικούς κανόνες του εσωτερικού δικαίου.

Αρχή 27

Η μη συμμόρφωση με τις παρούσες Αρχές κατά την αποδεικτική διαδικασία λαμβάνεται υπόψη για το παραδεκτό των αποδεικτικών στοιχείων που επιβαρύνουν τη θέση του κρατούμενου ή του φυλακισμένου.

Αρχή 28

Ο κρατούμενος ή ο φυλακισμένος δικαιούται να λαμβάνει στα πλαίσια των διαθέσιμων πηγών, εφόσον έχουν δημόσια προέλευση, εύλογες ποσότητες εκπαιδευτικού, πολιτισμικού και άλλου ενημερωτικού υλικού. Το δικαίωμα αυτό ασκείται σε λαμβάνοντας υπόψη τις εύλογες συνθήκες που εξυπηρετούν την ασφάλεια και την τάξη των κρατητηρίων ή των φυλακών.

Αρχή 29

1. Για την επίβλεψη της αυστηρής εφαρμογής των σχετικών Νόμων και Κανονισμών, τα κρατητήρια πρέπει να επισκέπτεται και να επιθεωρεί τακτικά εξειδικευμένο και έμπειρο προσωπικό που διορίζεται, από αρμόδια αρχή, άλλη από την αρχή που προΐσταται άμεσα της διοίκησης των κρατητηρίων ή των φυλακών.

2. Λαμβάνοντας υπόψη τις εύλογες συνθήκες που εξυπηρετούν την ασφάλεια και την τάξη των κρατητηρίων και των φυλακών ο κρατούμενος ή ο φυλακισμένος δικαιούται να επικοινωνεί ελεύθερα και σε συνθήκες εμπιστευτικότητας με τα πρόσωπα που κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1 της παρούσης Αρχής επισκέπτονται τα κρατητήρια ή τις φυλακές.

Αρχή 30

1. Η συμπεριφορά του κρατούμενου ή του φυλακισμένου που κατά την κράτηση ή την φυλάκιση αποτελεί πειθαρχικό αδίκημα, η περιγραφή της και η διάρκεια της πειθαρχικής τιμωρίας που μπορεί να επιβληθεί καθώς και οι αρμόδιες για την επιβολή αυτής της τιμωρίας αρχές ορίζονται από το Νόμο και τους Κανονισμούς που δημοσιεύονται προσηκόντως.

2. Ο κρατούμενος ή ο φυλακισμένος δικαιούται ακρόασης πριν την επιβολή της πειθαρχικής τιμωρίας. Δικαιούται επίσης να ζητά από ανώτερη αρχή ή όργανο την αναθεώρηση της απόφασης που λαμβάνεται σε πρώτο βαθμό.

Αρχή 31

Οι αρμόδιες αρχές υποχρεούνται να διασφαλίζουν, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, την απαιτούμενη αρωγή, όταν είναι αναγκαίο, στα εξαρτώμενα, και ειδικότερα στα ανήλικα μέλη των οικογενειών των κρατουμένων ή των φυλακισμένων και να υιοθετούν ειδικά μέτρα φροντίδας για την επίβλεψη και μέριμνα των ανηλίκων που στερούνται κηδεμόνων.

Αρχή 32

1. Ο κρατούμενος ή ο δικηγόρος του, δικαιούνται οποτεδήποτε να ζητούν, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, ενώπιον της Δικαστικής ή άλλης αρχής, την εξέταση της νομιμότητας της κράτησης, με σκοπό την χωρίς καθυστέρηση απόλυση, εφόσον η κράτηση είναι παράνομη.

2. Η διαδικασία που αναφέρεται στην παράγραφο 1 της παρούσης Αρχής πρέπει να είναι απλή, σύντομη και ανέξοδη για τους άπορους κρατούμενους. Η αρχή που είναι αρμόδια για την κράτηση υποχρεούται για την χωρίς υπαίτια καθυστέρηση μεταγωγή του κρατούμενου ενώπιον της αρχής που εξετάζει τη νομιμότητα της κράτησής του.

Αρχή 33

1. Ο κρατούμενος ή ο φυλακισμένος ή ο δικηγόρος του δικαιούνται να διαμαρτύρονται ή να καταγγέλλουν στις αρμόδιες για τη διοίκηση των χώρων κράτησης ή φυλακής αρχές καθώς και σε ανώτερο όργανο, και εφόσον είναι αναγκαίο, στις αρχές που έχουν εξουσία ελέγχου ή θεραπείας της βλάβης που προκλήθηκε σ' αυτούς, τον τρόπο μεταχείρισής τους στα κρατητήρια ή στις φυλακές, ειδικότερα σε περίπτωση βασανιστηρίων ή άλλης σκληρής, απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης.

2. Σ' αυτές τις περιπτώσεις, όταν ο κρατούμενος ή ο φυλακισμένος ή ο δικηγόρος του αδυνατούν να ασκήσουν τα αναφερόμενα στην παράγραφο 1 της παρούσης Αρχής δικαιώματα, νομιμοποιείται προς τούτο οποιοδήποτε μέλος της οικογένειας του κρατούμενου ή του φυλακισμένου ή οποιοδήποτε τρίτο πρόσωπο έχει λάβει γνώση των συνθηκών μεταχείρισής τους.

3. Εφόσον ζητηθεί από τον καταγγέλλοντα η άσκηση του αναφερόμενου στην παράγραφο 1 της παρούσης Αρχής δικαιώματος διέπεται από την αρχή της εμπιστευτικότητας.

4. Κάθε καταγγελία εξετάζεται προσηκόντως και χορηγείται στον ενδιαφερόμενο απάντηση χωρίς υπαίτια καθυστέρηση. Εάν η καταγγελία απορριφθεί ή στην περίπτωση της υπαίτιας καθυστερημένης απάντησης ο ενδιαφερόμενος δικαιούται να προσφύγει σε Δικαστική ή άλλη αρχή. Η άσκηση του δικαιώματος σε καταγγελία όπως αποτυπώνεται στην παράγραφο 1 της παρούσης Αρχής δεν έχει επιζήμιες συνέπειες για τον ενδιαφερόμενο κρατούμενο ή φυλακισμένο.

Αρχή 34

Όταν αποβιώνει ή εξαφανίζεται κρατούμενος ή φυλακισμένος κατά τη διάρκεια της κράτησης ή της φυλάκισής του διενεργείται έρευνα για τους λόγους του θανάτου ή της εξαφάνισης από την αρμόδια Δικαστική ή άλλη αρχή, είτε αυτεπάγγελτα, είτε αιτήσει μέλους της οικογένειας του αποβιώσαντος ή εξαφανισθέντος ή οιουδήποτε τρίτου έχει λάβει γνώση του συμβάντος. Εφόσον επιβάλλεται από τις περιστάσεις αυτή η έρευνα υπάγεται στους διαδικαστικούς κανόνες που εφαρμόζονται όταν αποβιώνει ή εξαφανίζεται κρατούμενος ή φυλακισμένος μετά την απόλυσή του από τα κρατητήρια ή τις φυλακές. Τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας ή η αναφορά που συντάσσεται επ' αυτών γνωστοποιούνται σε κάθε ενδιαφερόμενο, εκτός εάν η δημοσιοποίησή τους βλάπτει την ποινική διαδικασία.

Αρχή 35

1. Οποιαδήποτε βλάβη προκαλείται από πράξη ή παράλειψη δημόσιου λειτουργού, κατά παράβαση των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται από τον παρόντα Κώδικα Αρχών, αποζημιώνεται κατ' εφαρμογή των κανόνων ευθύνης της εθνικής νομοθεσίας.

2. Για την πραγμάτωση του δικαιώματος που αναφέρεται στην παράγραφο 1 της παρούσης Αρχής οι πληροφορίες που απαιτείται να καταγράφονται κατ' εφαρμογή του παρόντος Κώδικα Αρχών γνωστοποιούνται στους ενδιαφερόμενους σύμφωνα με τις διαδικασίες που ορίζει η εθνική νομοθεσία περί αποζημίωσης.

Αρχή 36

1. Κρατούμενος, ύποπτος ή κατηγορούμενος για διάπραξη ποινικού αδικήματος θεωρείται αθώος και τυγχάνει μεταχείρισης αθώου έως ότου αποδειχθεί ένοχος σύμφωνα με το Νόμο, σε δημόσια δίκη, όπου έχουν τηρηθεί όλες οι εγγυήσεις διασφάλισης της υπεράσπισής του.

2. Η σύλληψη ή η κράτηση του αναφερόμενου στην παράγραφο 1 της παρούσης Αρχής κρατούμενου ενόσω εκκρεμεί η ανακριτική διαδικασία και η διεξαγωγή της δίκης υλοποιούνται μόνο για λόγους χρηστής διοίκησης της δικαιοσύνης, υπάγονται σε διαδικασίες και πραγματώνονται σε συνθήκες που προβλέπονται από το Νόμο. Απαγορεύεται η επιβολή περιορισμών σε βάρος του κρατούμενου εφόσον δεν είναι απόλυτα αναγκαίοι για την κράτηση ή για την πρόληψη της παρεμπόδισης της ανακριτικής διαδικασίας ή για τη χρηστή διοίκηση της δικαιοσύνης ή για τη διατήρηση της ασφάλειας και τάξης των κρατητηρίων.

Αρχή 37

Ο κρατούμενος-κατηγορούμενος για ποινικό αδίκημα πρέπει να εμφανισθεί ενώπιον Δικαστικής ή άλλης αρχής που ορίζεται από το νόμο αμέσως μετά τη σύλληψή του. Η αρχή αυτή αποφασίζει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση για τη νομιμότητα και την αναγκαιότητα της κράτησης. Κανένας δεν κρατείται ενόσω εκκρεμεί η ανάκριση ή ενόσω δικάζεται, εκτός από την περίπτωση έγγραφης εντολής αυτής της αρχής. Ο κρατούμενος, όταν εμφανίζεται ενώπιον αυτών των αρχών δικαιούται να προβαίνει σε δηλώσεις για τη μεταχείριση που απολαμβάνει ενόσω κρατείται.

Αρχή 38

Ο κρατούμενος-κατηγορούμενος για ποινικό αδίκημα δικαιούται να δικαστεί σε εύλογο χρόνο ή να απολυθεί αναμένοντας τη διεξαγωγή της δίκης.

Αρχή 39

Με εξαίρεση τις προβλεπόμενες από το Νόμο περιπτώσεις ο κρατούμενος-κατηγορούμενος για ποινικό αδίκημα δικαιούται, εκτός εάν η Δικαστική ή άλλη αρχή αποφασίσει διαφορετικά προς το συμφέρον της απονομής της δικαιοσύνης, να απολυθεί ενόσω εκκρεμεί η διεξαγωγή της δίκης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Νόμο. Η αρχή αυτή ελέγχει την αναγκαιότητα της κράτησης.

Γενική Ρήτρα

Καμία από τις Αρχές του παρόντος Κώδικα δεν ερμηνεύεται με τρόπο που περιορίζει ή αποκλίνει από τα δικαιώματα που προστατεύονται από το Διεθνές Σύμφωνο Ατομικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων.